

Het LEOPOLD Fort

In het midden van de Zwinmonding staat de eerste grenspaal tussen België en Nederland. Het Zwin was eens de levensader van Brugge. Bij de verzanding van het Zwin ontstonden er "scorren", deze werden ingedijkt om polders te winnen. Om deze af te wateren en te beschermen tegen de zee, werden sluizen aangelegd.

Zo kwam er ook een sluis bij de Hazegraspolder, die in 1784 ingedijkt werd. De arbeiders kregen dorst, en er kwam een herberg in deze afgelegen streek, die de naam kreeg van "DE VREDE"; in herinnering van het Verdrag van FONTAINEBLEAU, (1785) waar de Vrede van het Congres van Munster bekrachtigd werd.

In 1803 kwam Napoleon, toen nog 1° consul, de toestand alhier in ogenschouw nemen. Het Zwin werd als mogelijke invalsweg beschouwd voor de Engelsen, en deels uit strategische en deels uit bezorgdheid voor de goede landbouwgronden, liet hij een fort bouwen op ongeveer 900 meters van de sluis, dit fort werd in 1900 gesloopt.

In 1814 werd België bezet door de Geallieerden.

HOGENDORP, Nederlands staatsman en steunpilaar van WILLEM I, vatte het als volgt samen : "Als de Belgen genoeg energie mochten gehad hebben, om de Fransen te verdrijven, dan zouden zij het recht hebben om hun eigen staat te beheren, maar van overal verneemt men dat ze tevreden zijn met de aanwezigheid van de Geallieerde Legers, dit wil dus beduiden dat ze bezet wensen te blijven", en door het congres van Wenen in 1815 werd België ingelijft in het Verenigd Nederlands Koningshuis, daar in maart 1814 bij de geheime bespreking van CHAUMONT, besloten werd dat WILLEM VAN ORANJE een vergroting van zijn grondgebied zou hebben. De Lage Landen werden verenigd, met alle moeilijkheden om Noord en Zuid te verzoenen. Men sprak van een amalgame samenvoeging, dus een mengelmoes, en zo was het ook.

Misnoegdheid heerste overal, de bom barstte na de opvoering van "De Stomme van Portici" op 25 augustus 1830 te Brussel, met als gevolg de Septemberopstand, die een punt zette achter het congres van Wenen.

Op 4 november 1830 werd te Londen een wapenstilstand uitgevaardigd, met gevolg dat de Hollanders zich dienden terug te trekken tot achter de grenzen van 1814, welke vastgesteld werden op het eerste Verdrag van Parijs. Hierop volgde dat het Voorlopig Bewind de Onafhankelijkheid van België uitsprak op 10 november 1830.

De Hazegraspolder lag aan die grens, en reeds op 20 oktober 1830 werd deze bezet door de nieuwbakken Belgische troepen. Aan de Hazegrassluis werd in december 1830 een batterij opgesteld. Er diende voorkomen te worden dat de Hollanders verwoestingen konden aanbrengen aan de sluis of de dijken, die tot overstroming van de polders zou leiden bij verhoogde vloed. De winter maakte het ongeveer 100 man sterke Belgische Garnizoen niet makkelijk, ofwel drassige polders, ofwel bevroren landwegen. Gelukkig was er toen de herberg DE VREDE, waar zij met de boeren van de streek, bij wie zij ingekwartierd waren, een pint of "druppel" dronken.

Na de kroning van LEOPOLD I op 21 juli 1831, werd de kazemat, voordien Hazegrasfort, omdoopt tot LEOPOLD-FORT, in de Frans opgestelde geschriften uit die tijd : CAMP LEOPOLD.

Begin augustus 1831 vaarden twee Hollandse kanonneerboden het Zwin binnen om de Hazegrassluis te vernietigen. De Belgen hadden het maneuver voorzien en openden het vuur. Een boot werd in de grond geboord. Een andere strandde, bij eb kon de bemanning zich in veiligheid brengen langs het Zwin, die hier en daar droog lag, om zo Holland te bereiken.

Van 5 tot 7 augustus waren er nog meer schermutselingen; deze werden beslecht door een infanteriebataljon dat in Brugge gelegerd was, en waarbij de eerste groep opgeroepen van de Knokse burgerwacht aangesloten waren. Bij één dezer schermutselingen werd de woning van de sluismeester overvallen, de inboedel verwoest en men stak de woning in brand.

Na al deze voorvallen besloot de Militaire Overheid in november het Leopold Fort te versterken, Knokkenaars werden hiervoor opgeëist, doch zowel de Burgemeester, als de bevolking waren er tegen, daar men reeds last genoeg had om voor de inkwartiering en bevoorradings van de troepen zorg te dragen.

Het verging het Fort Leopold niet goed, in 1832 brak er een epidemie uit, daarop een muiterij.

Na de muiterij werden de militairen overgeplaatst naar Oostende, waar ze aan de zuid-oostkant van de stad gelegerd werden. Deze ongedisciplineerden soldaten werden door de bevolking, smalend "deze van het Hazegras" genoemd. Hierbij bedoelend het Leopold Fort op de Hazegraspolder. Nadien bleef deze wijk aldaar bekend als het Hazegras.

Eind 1833 waren er nog slechts 12 militairen op het fort.

Op 26 augustus 1834 bezocht Koning Leopold I het fort, het was voor hem een vermoeiende en nutteloze tocht vanuit Blankenberge, dit te paard.

De Hollanders drongen niet meer aan. Het Zwin had geen strategisch belang meer, Holland was tevreden de zuidelijke oever van de Scheldemonding in handen te hebben. Er was geen belangstelling meer voor het Leopold Fort.

Maar in België draait de molen langzaam, en in 1838 werden er nog verschillende gebouwen aan het Fort opgericht.

Het Verdrag van Londen (1839) besloot tot het slopen van het Fort Leopold. Het werd ombouwd tot hoeve, wat het op heden nog altijd is. Tot in 1854 werd het nog onthouden bij het strategisch materiaal van het leger.

Er was vrede op de Vrede tot 1914 - 1° Wereldoorlog. Holland speelde niet mee, de Duitsers versterkten het Fort, het werd omringd met bunkers (de plaatselijke bevolking noemden ze onderstanden) en weer werd er een kanon opgesteld.

In de 2° Wereldoorlog, de Duitsers andermaal de bezetters, werden er terug bunkers gebouwd, dit in januari 1944. Als de Canadezen met de Geallieerde Legers op 1 november vanuit Retranchement (Nederland) naar Knokke oprukten, om het oosten van het Leopoldskanaal te bevrijden, werd de hoeve, op de stafkaarten FORT LEOPOLD, voor de zoveelste maal beschoten.

Hier is men dat gewoon : we worden aangevallen, bezet, beschoten, we herstellen en boeren voort.

Tekst : WARNIER Gaspar.

Bibliografie :

- * HISTOIRE DE BELGIQUE - Henri PIRENNE.
- * GESCHIEDENIS VAN KNOKKE - Julien OPDEDRINCK.
- * DAGKLAPPER UIT KNOKKE - André D'HONT.